

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NHÂM TIẾN ĐỨC

**BIỆN PHÁP KHẮC PHỤC TÌNH TRẠNG HỌC SINH BỎ HỌC
TRONG CÁC TRƯỜNG PHỔ THÔNG DÂN TỘC BÁN TRÚ
TRUNG HỌC CƠ SỞ HUYỆN SI MA CAI TỈNH LÀO CAI**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2018

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NHÂM TIẾN ĐỨC

**BIỆN PHÁP KHẮC PHỤC TÌNH TRẠNG HỌC SINH BỎ HỌC
TRONG CÁC TRƯỜNG PHỔ THÔNG DÂN TỘC BÁN TRÚ
TRUNG HỌC CƠ SỞ HUYỆN SI MA CAI TỈNH LÀO CAI**

Ngành: Quản lý giáo dục

Mã số: 8.14.01.14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Đỗ Hồng Thái

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực, không trùng lặp với các đề tài khác và chưa từng được ai công bố ở bất cứ tài liệu nào.

Thái Nguyên, tháng 9 năm 2018

Học viên

Nhâm Tiến Đức

LỜI CẢM ƠN

Luận văn với đề tài “*Biện pháp khắc phục tình trạng học sinh bỏ học trong các trường phổ thông dân tộc bán trú trung học cơ sở huyện Si Ma Cai tỉnh Lào Cai*” được hoàn thành theo chương trình đào tạo thạc sỹ chuyên ngành Quản lý giáo dục do trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên tổ chức. Luận văn được hoàn thành, tác giả bày tỏ lòng biết ơn đến ban giám hiệu, các thầy cô giáo trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã tận tình giảng dạy và tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tác giả trong quá trình học tập tại trường.

Tác giả chân thành cảm ơn lãnh đạo Phòng Giáo dục và Đào tạo Huyện Si Ma Cai tỉnh Lào Cai; Lãnh đạo Đảng ủy- Hội đồng nhân dân- Ủy ban nhân dân 13 xã trên địa bàn huyện; các đồng chí hiệu trưởng, phó hiệu trưởng, giáo viên, nhân viên, các em học sinh, các bậc phụ huynh 13 trường phổ thông dân tộc bán trú Trung học cơ sở trên địa bàn huyện, các bạn bè đồng nghiệp đã giúp đỡ tạo điều kiện cho tác giả nghiên cứu hoàn thành luận văn.

Đặc biệt tác giả xin chân thành cảm ơn PGS.TS Đỗ Hồng Thái người trực tiếp hướng dẫn khoa học trong suốt quá trình nghiên cứu để tác giả hoàn thành luận văn này.

Mặc dù bản thân đã cố gắng và nỗ lực trong quá trình nghiên cứu, song chắc chắn luận văn không thể tránh khỏi những hạn chế, thiếu sót. Rất mong nhận được các ý kiến đóng góp, phê bình của các nhà khoa học, các thầy giáo, cô giáo, các nhà quản lý giáo dục để công trình nghiên cứu của tôi ngày một hoàn thiện hơn.

Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 9 năm 2018

Tác giả

Nhâm Tiến Đức

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	3
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	3
4. Giới hạn và phạm vi nghiên cứu	3
5. Giả thuyết khoa học	3
6. Nhiệm vụ nghiên cứu	4
8. Cấu trúc luận văn	5
Chương 1: NHỮNG CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ KHẮC PHỤC TÌNH TRẠNG HỌC SINH BỎ HỌC TRONG CÁC TRƯỜNG PHỔ THÔNG DÂN TỘC BÁN TRÚ TRUNG HỌC CƠ SỞ	6
1.1. Tổng quan nghiên cứu vấn đề	6
1.1.2. Những nghiên cứu ở Việt Nam	8
1.2. Một số khái niệm	11
1.2.1. Khái niệm quản lý	11
1.2.2. Khái niệm quản lý giáo dục	12
1.2.3. Khái niệm quản lý nhà trường	12
1.2.4. Khái niệm học sinh bỏ học	13
1.2.5. Tình trạng bỏ học	14
1.2.6. Khái niệm biện pháp khắc phục tình trạng học sinh bỏ học	14
1.3. Một số vấn đề cơ bản về khắc phục tình trạng học sinh bỏ học	18
1.3.1. Đặc điểm của học sinh ở các trường phổ thông dân tộc bán trú THCS	18
1.3.2. Nguyên nhân và đặc điểm học sinh bỏ học	20

1.3.3. Ảnh hưởng tình trạng học sinh bỏ học đối với sự phát triển kinh tế- xã hội....	22
1.4. Nội dung quản lý khắc phục tình trạng học sinh bỏ học của hiệu trưởng nhà trường THCS.....	23
1.4.1. Mục tiêu khắc phục tình trạng học sinh bỏ học	23
1.4.2. Nội dung quản lý khắc phục tình trạng học sinh bỏ học	24
1.4.3. Chỉ đạo thực hiện kế hoạch khắc phục tình trạng học sinh bỏ học ở trường phổ thông dân tộc bán trú cấp THCS.....	25
1.4.4. Kiểm tra đánh giá công tác khắc phục tình trạng học sinh bỏ học ở trường phổ thông dân tộc bán trú cấp THCS.....	26
1.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến công tác khắc phục tình trạng học sinh bỏ học ở trường phổ thông dân tộc bán trú cấp THCS.....	27
1.5.1. Yếu tố chủ quan	27
1.5.2. Yếu tố khách quan	27
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	29
Chương 2: THỰC TRẠNG QUẢN LÝ KHẮC PHỤC TÌNH TRẠNG HỌC SINH BỎ HỌC CÁC TRƯỜNG PHỔ THÔNG DÂN TỘC BÁN TRÚ TRUNG HỌC CƠ SỞ HUYỆN SI MA CAI TỈNH LÀO CAI.....	30
2.1. Khái quát về tình hình giáo dục huyện Si Ma Cai, Lào Cai.....	30
2.1.1. Một vài nét khái quát về huyện Si Ma Cai	30
2.1.2. Khái quát về giáo dục huyện Si Ma Cai	31
2.1.3. Trường phổ thông dân tộc bán trú trung học cơ sở huyện Si Ma Cai	32
2.2. Khái quát về khảo sát thực trạng tỉ lệ học sinh bỏ học các trường phổ thông dân tộc bán trú trung học cơ sở huyện Si Ma Cai tỉnh, Lào Cai.....	34
2.2.1. Mục đích khảo sát.....	34
2.2.2. Nội dung khảo sát	34
2.2.3. Phương pháp khảo sát thực trạng.....	34
2.3. Kết quả khảo sát thực trạng quản lý khắc phục tình trạng học sinh bỏ học ở các trường phổ thông dân tộc bán trú THCS huyện Si Ma Cai, tỉnh Lào Cai.....	35
2.3.1. Thực trạng học sinh bỏ học ở các trường phổ thông dân tộc bán trú trung học cơ sở huyện Si Ma Cai, tỉnh Lào Cai	35

2.4. Thực trạng quản lý khắc phục tình trạng học sinh bỏ học trong các trường phổ thông dân tộc bán trú trung học cơ sở huyện Si Ma Cai, tỉnh Lào Cai.....	40
2.4.1. Thực trạng xây dựng kế hoạch và tổ chức khắc phục tình trạng học sinh bỏ học ở các trường PTDT bán trú trung học cơ sở huyện Si Ma Cai, Lào Cai.....	41
2.4.6. Thực trạng công tác chỉ đạo điều tra, phân loại nguyên nhân học sinh bỏ học của hiệu trưởng trong giảm thiểu tình trạng học sinh bỏ học	52
2.5. Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến khắc phục tình trạng học sinh bỏ học các trường phổ thông dân tộc bán trú trung học cơ sở huyện Si Ma Cai, Lào Cai.....	54
2.6. Đánh giá chung về các biện pháp khắc phục tình trạng học sinh bỏ học các trường phổ thông dân tộc bán trú THCS huyện Si Ma Cai, tỉnh Lào Cai	56
2.6.1. Thành công	56
2.6.2. Tồn tại.....	57
2.6.3. Nguyên nhân.....	58
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2	59
Chương 3: BIỆN PHÁP QUẢN LÝ KHẮC PHỤC TÌNH TRẠNG HỌC SINH BỎ HỌC TRONG CÁC TRƯỜNG PHỔ THÔNG DÂN TỘC BÁN TRÚ TRUNG HỌC CƠ SỞ HUYỆN SI MA CAI TỈNH LÀO CAI	60
3.1. Nguyên tắc đề xuất biện pháp.....	60
3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính mục đích	60
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính khả thi	60
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính đồng bộ	60
3.1.4. Nguyên tắc đảm bảo tính kế thừa	61
3.2. Các biện pháp khắc phục tình trạng học sinh bỏ học trong các trường phổ thông dân tộc bán trú trung học cơ sở huyện Si Ma Cai, tỉnh Lào Cai.....	61
3.2.1. Nâng cao nhận thức cho đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên về ảnh hưởng của tình trạng học sinh bỏ học	61
3.2.2. Bồi dưỡng năng lực khắc phục tình trạng học sinh bỏ học cho đội ngũ CBQL, giáo viên, nhân viên nhà trường.....	66
3.2.3. Chỉ đạo đổi mới phương pháp dạy học, dạy học phân hóa bám sát đối tượng học sinh.....	68

3.2.4. Tăng cường quản lý cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học đảm bảo đáp ứng yêu cầu của dạy học và giáo dục cho học sinh trường phổ thông dân tộc bán trú trung học cơ sở.....	71
3.2.5. Phối hợp chặt chẽ giữa Nhà trường, gia đình và xã hội trong khắc phục tình trạng học sinh bỏ học	75
3.3. Mối quan hệ giữa các biện pháp	77
3.4. Khảo nghiệm nhận thức về tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp đã đề xuất	79
3.4.1. Mục đích khảo nghiệm	79
3.4.2. Đối tượng khảo nghiệm	79
3.4.3. Phương pháp khảo nghiệm	79
3.4.4. Kết quả khảo nghiệm	79
3.5. Kết quả thực tế hiệu quả các biện pháp sau 1 năm triển khai.....	83
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3	85
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	86
1. Kết luận.....	86
2. Khuyến nghị.....	87
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	89
PHẦN PHỤ LỤC

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

STT	Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ
1	CBQL	Cán bộ quản lý
2	CMC	Chống mù chữ
3	CNH-HĐH	Công nghiệp hóa- hiện đại hóa
4	CNTT	Công nghệ thông tin
5	CSGD	Cơ sở giáo dục
6	ĐU	Đảng ủy
7	GD	Giáo dục
8	GD&ĐT	Giáo dục và Đào tạo
9	GV	Giáo viên
10	HĐND	Hội đồng nhân dân
11	HT	Hiệu trưởng
12	KT-XH	Kinh tế- xã hội
13	MG	Mẫu giáo
14	NV	Nhân viên
15	NXB	Nhà xuất bản
16	PHT	Phó hiệu trưởng
17	PTDTBT	Phổ thông dân tộc bán trú
18	QL	Quản lý
19	QLGD	Quản lý giáo dục
20	THCS	Trung học cơ sở
21	TW	Trung ương
22	UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1: Thống kê đội ngũ cán bộ quản lý	32
Bảng 2.2: Thống kê trình độ chuyên môn, độ tuổi CBQL, giáo viên cấp THCS năm học 2016-2017	32
Bảng 2.3: Thống kê trình độ chuyên môn, độ tuổi CBQL, giáo viên cấp THCS năm học 2017-2018	33
Bảng 2.4: Thống kê học sinh bỏ học huyện Si Ma Cai so với các huyện khác tỉnh Lào Cai năm học 2016-2017 cấp trung học cơ sở	35
Bảng 2.5: Thực trạng nguyên nhân học sinh bỏ học từ phía gia đình	37
Bảng 2.6: Thực trạng nguyên nhân học sinh bỏ học từ phía nhà trường.....	38
Bảng 2.7: Thực trạng nguyên nhân học sinh bỏ học từ phía xã hội và cộng đồng.....	39
Bảng 2.8: Thực trạng nguyên nhân bỏ học nhìn từ phía học sinh	39
Bảng 2.9. Thực trạng về nhận thức và năng lực thực hiện để khắc phục tình trạng học sinh bỏ học của CBQL và giáo viên về.....	42
Bảng: 2.10. Thực trạng khắc phục tình trạng học sinh bỏ học của CBQL và GV ở trường PTDTBT THCS huyện Si Ma Cai.....	44
Bảng 2.11. Mức độ nhận thức và mức độ thực hiện của CBQL và giáo viên tác động lên hoạt động dạy học.....	46
Bảng 2.12. Tác động của CBQL trong tổ chức xây dựng môi trường giáo dục để khắc phục tình trạng học sinh bỏ học.....	48
Bảng 2.13. Thực trạng mức độ nhận thức và mức độ thực hiện của CBQL và giáo viên về việc phối hợp các lực lượng giáo dục nhà trường - gia đình - xã hội.....	51
Bảng 2.14: Mức độ nhận thức và mức độ thực hiện của CBQL, giáo viên về việc chỉ đạo điều tra, phân loại nguyên nhân học sinh bỏ học.....	53
Bảng 2.15: Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến khắc phục tình trạng học sinh bỏ học các trường PTDTBT THCS huyện Si Ma Cai.....	55
Bảng 3.1. Kết quả khảo nghiệm nhận thức tính cần thiết của các biện pháp đề xuất.....	79
Bảng 3.2. Kết quả khảo nghiệm nhận thức tính khả thi của các biện pháp đề xuất.....	80
Bảng 3.3. Mối quan hệ giữa tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp đề xuất.....	81
Bảng 3.4: Thống kê học sinh bỏ học huyện Si Ma Cai so với các huyện khác tỉnh Lào Cai năm học 2017-2018 cấp trung học cơ sở	83